

Žurnalo „*Taikomoji kalbotyra*“ dešimtmetis. Publikacijų apžvalga

Meilutė Ramonienė

Vilniaus universitetas
meilute.ramoniene@flf.vu.lt

Kinga Geben

Vilniaus universitetas
kinga.geben@flf.vu.lt

Taikomoji kalbotyra – tarptautinis deimantinės atvirosios prieigos elektroninis mokslo žurnalas, skirtas publikuoti tiriamuosius, apžvalginius, diskusinius straipsnius, recenzijas ir mokslinius esė taikomosios kalbotyros tematika: iš sociolingvistikos, gimtųjų ir svetimųjų kalbų mokymo bei mokymosi, psicholingvistikos, daugiakalbystės, kalbų politikos, tarpkultūrinės komunikacijos, diskurso analizės ir pragmatikos, leksikografijos, dalykinių kalbų, teismo lingvistikos, gestotyros ir kitų taikomosios kalbotyros šakų.

Taikomosios kalbotyros mokslas Lietuvoje aktyviai plėtojamas tik keletą dešimtmečių, tačiau šios srities tyrimų kasmet sparčiai gausėja. Aktyviausi šio mokslo specialistai nuo 2007 m. yra susibūrę į Lietuvos taikomosios kalbotyros asociaciją, kuri ir įsteigė žurnalą *Taikomoji kalbotyra*. Prie jo leidėjų 2020 m. prisijungė Vilniaus universitetas. Žurnalo publikacijos apima platų taikomosios kalbotyros mokslo tematinį spektrą, atspindintį pasaulinių šio mokslo žurnalų tematiką ir problematiką. Iki žurnalo *Taikomoji kalbotyra* įsteigimo šios mokslo šakos publikacijos dėl naujos tematikos buvo išsklidusios po įvairius Lietuvoje leidžiamus humanitarinių mokslų žurnalus arba sunkiai pritapdavo prie senųjų žurnalų tematikos. 2021 m. *Taikomajai kalbotyrai* patekus į *Scopus* duomenų bazę, galimybė publikuoti žurnale plačiau ir intensyviau ėmė domėtis mokslininkai iš įvairių šalių. Žurnalas tampa labiau žinomas ir aktualus daugeliui pasaulio taikomosios kalbotyros mokslo tyrėjų. Tad jo leidyba ne tik paskatino ryškesnę Lietuvos tyrėjų mokslo darbų sklaidą, bet ir aktyviau įtraukė Lietuvos mokslininkus į pasaulinius tyrėjų tinklus.

Žurnalui pateikiamus darbus anonimiškai recenzuoja mažiausiai du recenzentai. Publikuojami straipsniai lietuvių, anglų, prancūzų, rusų ir vokiečių kalbomis. Kasmet išleidžiamas vienas *Taikomosios kalbotyros* numeris. Gali būti leidžiami ir specialieji bei teminiai numeriai.

Šis mokslo žurnalas yra registruotas duomenų bazėse BASE, CEEOL, EBSCO, ERIH-PLUS, Dimensions, DOAJ Seal, Google Scholar (h-index 5, g-index 7), Norwegian Register for Scientific Journals, Litanistika, ROAD, ScienceGate, ScienceOpen, Scilit, Scinapse, Scopus.

Žurnalas yra *Atvirųjų citatų iniciatyvos* (angl. *Initiative for Open Citations*, sutrumpintai *i4OC*), kuri yra daugelio suinteresuotųjų šalių projektas, skirtas atvirai skelbti mokslo citavimo duomenis, kad būtų galima sukurti naują ir geresnę metriką, narys.

Žurnalas taip pat yra *Atvirųjų santraukų iniciatyvos* (angl. *The Initiative for Open Abstracts*, sutrumpintai *I4OA*) narys. Ši iniciatyva skatina mokslo leidinių leidėjų, infrastruktūros organizacijų, bibliotekininkų, tyrėjų ir kitų suinteresuotų šalių bendradarbiavimą propaguojant ir skatinant neribotą mokslo leidinių, ypač žurnalų straipsnių ir knygų skyrių, santraukų prieinamumą patikimose talpyklose, kuriose santraukos prieinamos informacijos ieškos algoritmams.

Žurnalas dalyvauja ir *Atvirųjų archyvų iniciatyvoje* (angl. *Open Archives Initiative*). Atvirųjų archyvų iniciatyvos protokolas dėl metaduomenų surinkimo (sutrumpintai *OAI-PMH*) yra skirtas užtikrinti talpyklų sąveikumą.

Kaip jau buvo minėta, žurnalo steigėja – Lietuvos taikomosios kalbotyros asociacija (LITAKA). *Taikomoji kalbotyra* leidžiama nuo 2012 m. Iki 2018 m. gruodžio 31 d. žurnalo vyriausioji redaktorė buvo Inesa Šeškauskienė, žurnalo administratorė nuo 2012 m. iki 2015 m. – Eglė Gudavičienė, o nuo 2016 m. – Justina Urbonaitė. Nuo 2019 m. sausio 1 d. pasikeitė visa žurnalo redakcijos komanda. Vyriausiąja redaktore tapo Meilutė Ramonienė, jos pavaduotoja ir angliškų tekstų redaktore – Jūratė Ruzaitė, žurnalo administratore ir atsakingąja sekretore – Kinga Geben, lietuviškų tekstų redaktore – Kristina Jakaitė-Bulbukienė. 2020 m. prie Kristinos Jakaitės-Bulbukienės kaip lietuviškų tekstų redaktore prisijungė Inga Hilbig. Nuo 2020 m. dar vienu žurnalo leidėju tapo Vilniaus universitetas.

Žurnalo redkolegiją sudaro įvairių pasaulio universitetų mokslininkai: Daiva Aliūkaitė, Vilniaus universitetas, Lietuva; Monica Barni, Sienos užsieniečių universitetas (Università per Stranieri di Siena), Italija; Jurga Cibulskienė, Vilniaus universitetas, Lietuva; Giedrė Čepaitienė, Šiaulių universitetas, Lietuva; Mark Davies, Brigamo Jango universitetas (Brigham Young University), JAV; Albinas Drukteinis, Klaipėdos universitetas, Lietuva; Ina Druvieta, Latvijos universitetas (Latvijas Universitāte), Latvija; Martin Ehala, Tartu universitetas (Tartu Ülikool), Estija; Guus Extra, Tilburgo universitetas (Tilburg University), Olandija; Gabriele Hogan-Brun, Bazelio universitetas (Universität Basel), Šveicarija, ir Bristolio universitetas (University of Bristol), Jungtinė Karalystė; Laima Kalėdienė, Lietuvių kalbos institutas, Lietuva; Mike Kelly, Sautamptono universitetas (University of Southampton), Jungtinė Karalystė; Jane Klavan, Tartu universitetas (Tartu Ülikool), Estija; Karlfried Knapp, Erfurto universitetas (Universität Erfurt), Vokietija; Eleonora Lissan, Vilniaus universitetas, Lietuva; Ana Elina Martinez Insua, Vigo universitetas (Universidad de Vigo), Ispanija; Wladyslaw Miodunka, Krokuvos Jogailaičių universitetas (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), Lenkija; Meilutė Ramonienė, Vilniaus universitetas, Lietuva; Jūratė Ruzaitė, Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva; Elana Shohamy, Tel Avivo universitetas (Tel Aviv University), Izraelis; Teresa Siek-Piskozub, Poznanės Adomo Mickiečiaus universitetas (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Lenkija; Inesa Šeškauskienė, Vilniaus universitetas, Lietuva; Aurelija Tamošiūnaitė, Mainco Johano Gutenbergo universitetas (Johannes Gutenberg-Universität Mainz), Vokietija; Loreta Vaicekauskienė, Lietuvių kalbos institutas, Lietuva; Anna Verschik, Talino universitetas (Tallinna Ülikool), Estija.

Kaip matyti iš 1 lentelės, 2012–2022 m. pasirodė 17 žurnalo numerių, tarp jų 5 teminiai numeriai. Naujausiuose darbuose (publikacijos metai 2020–2021) nagrinėjama ankstyvoji vienalaikė dvikalbystė (Hilbig 2020), žargono ypatybės (Kudirka 2020), mokinių kalbos interferencijos (Kazlauskienė 2020), žiniasklaidos kalba (Tauraitė 2020), naujadarai ir neologizmai (Sólyom 2020), lingvistinės pragmatikos, (ne)mandagumo aspektai (Žurauskaitė 2020). Straipsniuose aptariamas kalbos atricijos reiškinys (Vaisėtaitė 2020), pateikiama atricijos tyrimų srities apžvalga, aptariamais pagrindiniai šio reiškinio

bruožai, taip pat pagrindžiamas lietuviškas atricijos terminas (Ramonaitė, Ramonienė 2021). Žurnalo publikacijose analizuojamas etninės tapatybės ir kalbos ryšys (Kubiliūtė 2021), vaikų kalba (Kamandulytė-Merfeldienė 2021), žodynų rengimo ir tekstynų naudojimo klausimai (Petrauskaitė, Dadurkevičius 2021), pristatomi kognityvinės kalbotyros (Kalda 2021), kalbos politikos ir nuostatų tyrimai (Aleknavičienė 2021). Straipsniuose skiriamas dėmesys lietuvių kalbos tarmėms (Krivickaitė-Leišienė 2020), istorinės sociolingvistikos tyrimams (Girininkaitė 2020), lietuvių kalbos kaip svetimosios įsisavinimui (Ramonaitė 2021), kalbų ideologijoms ir anglų kalbos įtakai (Vaičekauskienė 2020).

1 lentelė. Žurnalo numerių statistika

Numeris	Publikuota	Moksliniai straipsniai	Kita	Recenzijos, nuomonės	Autorių skaičius
1 (2012), vyr. red. Inesa Šeškauskienė	2012-10-25	6	-	1	10
2 (2013), vyr. red. Inesa Šeškauskienė	2013-10-25	6	-	-	6
3 (2014). Teminis numeris <i>Naujųjų lietuvių kalbos mokinių tyrimai</i> . Numerio red. Loreta Vaičekauskienė	2015-03-02	7	1	-	10
4 (2014). Teminis numeris <i>Kalbos ir žmonės: laikas, erdvė, tapatybė</i> , vyr. red. Inesa Šeškauskienė. Numerio red. Inesa Šeškauskienė, Meilutė Ramonienė	2015-03-05	5	1	-	8
5 (2014), vyr. red. Inesa Šeškauskienė	2015-03-05	5	-	-	5
6 (2014). Teminis numeris <i>Kalba Vilnius</i> , vyr. red. Inesa Šeškauskienė. Numerio red. Loreta Vaičekauskienė	2015-11-07	8	1	-	7
7 (2015), vyr. red. Inesa Šeškauskienė	2015-11-13	6	-	2	9
8 (2016), vyr. red. Inesa Šeškauskienė	2015-12-18	12	-	2	17
9 (2017), vyr. red. Inesa Šeškauskienė	2017-02-18	9	-	-	10
10 (2018), vyr. red. Inesa Šeškauskienė	2018-03-21	4	-	-	4
11 (2018). Teminis numeris <i>Naujausi iššūkiai prancūzų kalbos dėstymui ir tyrimams universitete</i> , vyr. red. Inesa Šeškauskienė	2018-08-08	6	1	-	8
12 (2019), vyr. red. Meilutė Ramonienė	2019-01-15	10	-	-	14
13 (2019). Teminis numeris. Laima Nevinskaitė, Giedrius Tamaševičius. <i>Ar preskriptyvizmas veikia? Taisomi žodžiai Lietuvos radijo ir TV eterijoje 1960–2010: Mokslo studija</i> , Numerio red. Loreta Vaičekauskienė	2019-12-20	Mokslo studija	-	-	2
14 (2020), vyr. red. Meilutė Ramonienė	2020-06-16	12	1	1	19
15 (2021), vyr. red. Meilutė Ramonienė, specialiojo numerio sud. Vitalija Kazlauskienė	2021-06-04	11	1	-	12
16 (2021), vyr. red. Meilutė Ramonienė	2021-07-02	7	-	2	12
17 (2022), vyr. red. Meilutė Ramonienė	spausdinama				

Žurnalui svarbūs sklaidos rezultatai, straipsnių peržiūrėjimas / atsiuntimas fiksuojamas nuo 2020 metų, t.y. nuo perkėlimo į Vilniaus universiteto leidyklos interneto svetainę. Pagal 2020–2021 m. straipsnių atsiuntimo statistiką, skaitytojai daugiausiai dėmesio skyrė Hilbig (2020), Vaicekauskienės (2020), Tauraitės (2020), Ramonaitės, Ramonienės (2021), Kudirkos (2020) darbams.

Žurnalo tarptautiškumą atskleidžia autorių afiliacijos įvairovė. Jame publikavo Prancūzijos (Universitė Charles-de-Gaulle Lille 3; University of Paris), Vokietijos (University of Erfurt; Johannes Gutenberg University Mainz), Vengrijos (Károli Gáspár University of the Reformed Church), Danijos (University of Copenhagen), Rumunijos („Dunărea de Jos“ University of Galați; Universitė de Pitești), Alžyro (Universitė Mohamed Khider Biskra; University of Tlemcen), Ukrainos (Taras Shevchenko National University of Kyiv), Senegalo (Cheikh Anta Diop University), Maroko (Cadi Ayyad University; Chouaib Doukkali University) ir kitų šalių mokslininkai. Daug autorių yra iš kaimyninių šalių: Estijos (Tartu University; Tallinn University), Latvijos (University of Latvia) ir Lenkijos (Adam Mickiewicz University; University of Szczecin; Jagiellonian University; University of Warsaw). Daugiausia autorių iš Lietuvos dirba Vilniaus universitete, Lietuvių kalbos institute, Vytauto Didžiojo universitete ir Lietuvos teisės institute.

Esame dėkingi žurnalo rėmėjams. Leidyba finansuota Lietuvos mokslo tarybos kaip parama akademinėms asociacijoms: projektas *Taikomosios kalbotyros plėtra ir sklaida*, 2017 m. sutarties Nr. S-ACO-17-12, 2018 m. sutarties Nr. S-ACO-18-14. Žurnalas gavo finansinę Lietuvos mokslo tarybos paramą pagal Valstybinės lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programą (sutarties Nr. S-LIP-22-49).

Literatūra

- Aleknavičienė, O. 2021. Kalbos politikos metmenys Prūsijos Karalystėje XVIII–XIX a. sandūroje. *Taikomoji kalbotyra*, 16, 56–75. doi: 10.15388/Taikalbot.2021.16.4.
- Girininkaitė, V. 2020. Kalbų kaita XVIII amžiaus pabaigos Vilniaus universiteto dėstytojų laiškuose. *Taikomoji kalbotyra*, 14, 148–163. doi:10.15388/Taikalbot.2020.14.11.
- Hilbig, I. 2020. Nedarnioji vaikų dvikalbystė mišrioje emigrantų šeimose. *Taikomoji kalbotyra*, 14, 1–20. doi: 10.15388/Taikalbot.2020.14.1.
- Kalda, A. 2021. Percepcinių metaforų vertimas: kalbiniai, kultūriniai ir socialiniai aspektai. *Taikomoji kalbotyra*, 16, 86–109. doi: 10.15388/Taikalbot.2021.16.6
- Kamandulytė-Merfeldienė, L. 2021. Neišplėtoji lietuvių vaikų kalba ikimokykliniame ir priešmokykliniame amžiuje: būdvardžio laipsnio kategorijos įsisavinimas. *Taikomoji kalbotyra*, 16, 76–85. doi: 10.15388/Taikalbot.2021.16.5.
- Kazlauskienė, V. 2020. Prancūzų K2 daiktavardinio junginio aktualioji skaida predikatinėje konstrukcijoje VBE rašto darbuose. *Taikomoji kalbotyra*, 14, 39–49. doi: 10.15388/Taikalbot.2020.14.4.
- Krivickaitė-Leišienė, E. 2020. Tarmės įtaka garsų ir jų junginių įsisavinimui: eksperimentinis tyrimas išgalvotų žodžių pakartojimo testu. *Taikomoji kalbotyra*, 14, 133–147. doi: 10.15388/Taikalbot.2020.14.10
- Kubiliūtė, S. 2021. Hibridinės tapatybės formavimosi tendencijos didžiuosiuose Lietuvos miestuose: rusakalbio jaunimo etninės tapatybės atvejis. *Taikomoji kalbotyra*, 16, 25–41. doi: 10.15388/Taikalbot.2021.16.2
- Kudirka, R. 2020. Lietuvių kalbos žargono priesaginiųrieveiksmių morfologinė adaptacija: priesagos -ai hibridiniai vediniai iš būdvardžių su priesaga -iškas ir nepriesaginių būdvardžių. *Taikomoji kalbotyra*, 14, 21–32. doi: 10.15388/Taikalbot.2020.14.2
- Petrauskaitė, R., Dadurkevičius, V. 2021. Tradicinių aiškinamųjų žodžių antraštyno atnaujinimo būdas. *Taikomoji kalbotyra*, 16, 42–48. doi: 10.15388/Taikalbot.2021.16.3.
- Ramonaitė, J. T. 2021. Ar galime pakartoti tai, ko nesakome antrąja kalba? *Taikomoji kalbotyra*, 14, 164–182. doi: 10.15388/Taikalbot.2020.14.12.
- Ramonaitė, J. T. ir Ramonienė M. 2021. Kaip, kada ir kodėl užmirštama gimtoji kalba? *Taikomoji kalbotyra*, 16, 1–24. doi: 10.15388/Taikalbot.2021.16.1

- Sólyom, R. 2020. Vengriški kokybės užtikrinimo srities terminai naujadarai. *Taikomoji kalbotyra*, 14, 72–81. doi: 10.15388/Taikalbot.2020.14.6.
- Tauraitė, V. 2020. 2008–2009 m. ekonomikos krizės atspindys žiniasklaidoje ir jo ryšys su realia situacija. *Taikomoji kalbotyra*, 14, 50–71. doi: 10.15388/Taikalbot.2020.14.5.
- Vaicekauskienė, L. 2020. Globaliosios anglų kalbos socialinės reikšmės potencialas: ką rodo skirtingų bendruomenių tyrimai? *Taikomoji kalbotyra*, 14, 183–208. doi: 10.15388/Taikalbot.2020.14.13.
- Vaisėtaitė, E. 2020. Airijos lietuvių gimtosios kalbos žodyno dydis ir atricijos požymiai. *Taikomoji kalbotyra*, 14, 116–132. doi: 10.15388/Taikalbot.2020.14.9.
- Žurauskaitė, E. 2020. Politinių TV debatų specifika: kaip menkinti kito įvaizdį ir didinti savo galią? *Taikomoji kalbotyra*, 14, 82–98. doi: 10.15388/Taikalbot.2020.14.7.